

Radøy kommune

Innbyggere: 5003. Areal 112 km².

Høyeste punkt: Morkefjellet, 217 m.

Kommunevåpen: To svarte årekeiper på gull bakgrunn. Fra et båtfunn på Mangersnes, et av Norges eldste funn av småbåter, datert til 30 f.Kr.–250 e.Kr. og 560–670 e.Kr. Indikerer tidlig båtbygging over en lang periode.

NAF: 08505

Legevakt: 56 35 10 03

Info: Radøy kommune www.radoy.kommune.no / 56 34 90 00

Mat og overnatting: www.naf.no/reise

Nye grenser: Radøy kommune skal etter planen slås sammen med Lindås og Meland 01.01.2020.

Adm. senter: Manger. Det meste av kommunen ligger på øya Radøy, som strekker seg utover mot Fedjefjorden vest for og parallelt med Lindåshalvøya. Her har folk i lenge livnært seg av jorda og havet, gjerne kombinert med småindustri. I dag er Radøys største private arbeidsplass RadøyGruppen, som utvikler og produserer avanserte stålkonstruksjoner, og spesielt i Bøvågen drives mye havbruk. Mye av kommunen ligger innenfor pendleravstand til Mongstad og Bergen.

Attraksjoner i sentrum

Manger kyrkje, langkirke i tre fra 1891, den største i Nordhordland, 440 sitteplasser. Prestegården fra slutten av 1800-tallet, med våningshus og stabbur, utgjør sammen med tingstova et flott kulturmiljø.

Viktigste kulturminne

Bogatunet, se Kolstad, FV409.

Ut i naturen

Flott turterreng og mange merkede stier i kommunen. Kommunens tusenårssted er kulturlandskapet rundt Solendfjellet, Nøttveitveten og Morkenfjellet. Også Marøy byr på fint turområde. Egen turbok for kommunen. Fiske: En lang kystlinje og 269 øyer, holmer og skjær gir gode muligheter for sjøfiske, og helt i nord går Fosnstraumen på grensen til Austrheim, med gode forhold også for fridykking. Flere gode fiskevann, for eksempel Hallandsvatnet med godt gjeddefiske. Bademuligheter: Langs Toskavegen, i Nesvatnet, i Byngja og Solheimsvika.

For barnefamilier

Radøyhallen, Manger, idrettshall med svømme- og terapibasseng. Vestnorsk utvandringssenter på Sletta har aktiviteter for barn.

Festivaler / historiske spill

Utvandringsfestival på Vestnorsk Utvandringssenter første helg i juli. Kystsogevekene, se www.kystsogevekene.no.

Viktigste veier i kommunen

FV565 Lindås k. (s. 256) – Austrheim k. (s. 259)

Storheimstø. Tjorehagen, berømt rhododendronhage, Olav Tjores livsverk. 300 m nord for vdl. finnes en stor motorsamling hos Guttorm Storheim, åpent etter avtale. Avkj. Sæbø, FV407 gjennom Solheimsåsen med fin utsikt fra vakkert kulturlandskap. Sæbø kyrkje, langkirke i tre fra 1884. FV fra S. videre til Lunde (se under).

Avkj. Nøtlevågen, med restaurert sjøbruksmiljø.

Lunde. Restaurert sjøbod i Lyseknappen. Avkj. FV407 via Sæbø til Solheimstø.

Namtveit. Avkj. FV409, se under.

Brattetaule. Brattetaule gard og gjestgiveri.

Avkj. Manger, FV565 (sidearm), se mer FV409.

Sletta. Vestnorsk Utvandringssenter med emigrantkirke, hentet fra Nord- Dakota av lokale folk. Etablert i 1997. Siden er bl.a. skolestue, nybyggerstue, rådhus og fengsel blitt flyttet hit, Dakota og Minnesota. Omfattende utvandrerarkiv og minnesmerke. Omv. om sommeren. Radøystova, overnatting. Straume. Fosnstraumen bru, 404 m, kommunegrense Radøy–Austrheim. En av de beste fiskeplassene i Nordhordland. På neset i sørøst ligger den rikeste steinalderboplassen utgravd på Vestlandet. Det første kystfolket slo seg ned her for 10 000 år siden. Mange redskaper av skifer og bein belyser overgangen fra veide- til jordbrukssamfunn. «Steinaldersti» med informasjonstavler på begge siden av strømmen.

FV409 Namtveit – Soltveit

Gammel RV som nå er FV på vestsiden av Radøy.

Kolstad. Utsikt vestover mot Øygarden. Avkj. Bogatunet, ca. 1 km, med torvtekket langhus bygd etter en tradisjon med røtter tilbake mot mellomalderen. Eldhus, stue og bu med loft sammenbygd i en lang rekke, ikke ulikt langhusene fra jernalder og vikingtid. De eldste delene skal være fra slutten av 1500-tallet. På 1700-tallet var huset omgitt av lange svalganger på alle sider, representerer en byggeskikk som var vanlig for kystbygdene på strilelandet, men i dag er det få slike bygg igjen.

Morken. Åpent kulturlandskap på Radøys tusenårssted.

Manger. Kommunesenter, se mer over. Manger Folkehøgskule. Manger Sommarhotell. Turvei til gården Skageneset, som skjulte mange flyktninger under 2. verdenskrig, i dag friluftsområde. Gårdshuset her kan leies. Avkj. Toska, FV410, øy med kulturhistorisk vei bygd i sjøen. Gode fiskeplasser. Flotte lyngheimråder nord på øya.

Avkj. Sletta (se FV565), FV411 via Tveiten, med restaurert gårdstun fra ca. 1800.

Vågenes. Vågenes Camping, båtutleie, fiske.

Avkj. Marøy, FV414 via Kvalheimsneset med Kvalheim Fritid, rorbuer/feriehus, båtutleie. På Marøy bunker og fjelldebot fra 2. verdenskrig. Turområde.

Bøvågen. Langstrakt tettgrend. Hordabø kyrkje, langkirke i tre fra 1875. Radøy Kunst Senter med kunstutstillinger i helger. Småbåthavn. Avkj. Nordbø med Norbø Hyttetun.

Gradnatun. Avkj. Sylta, FV409 (sidearm). Syltastova fra 1500-tallet og to restaurerte kvernhus på Villanger.

Soltveit. Avkj. FV565 (se over).